

Russische kankerpatiënten klagen over gebrekkige medicatie en onwelwillende artsen. FOTO AFP

Wie kanker heeft, moet pijn lijden

Slechte medische zorg drijft zieke Russen tot wanhoop. Tientallen kankerpatiënten plegen zelfmoord.

Eva Cukier

“Niemand is schuldig aan mijn dood, behalve het ministerie van gezondheid. Tot ziens.” De vooraanstaande Russische cardioloog Edmund Michail Ljoede schreef het afscheidsbriefje afgelopen maart voordat hij van de tiende etage van zijn woning in Moskou sprong. Ljoede was terminaal ziek en leed ondraaglijke pijnen, maar volgens zijn familie weigerde het ziekenhuis hem te behandelen.

De slechte medische zorg drijft ernstig zieke Russen tot wanhoop. Tientallen kankerpatiënten, onder wie een bekende legeradmiraal, gingen Ljoede voor. Allen klaagden over gebrekkige medicatie en onwelwillende artsen. Media die over de zelfmoorden schreven, kregen van de autoriteiten een publicatieverbod opgelegd. De aandacht zou mensen maar op ideeën brengen.

“Het ligt aan het systeem, niet aan de artsen”, zegt Bachodoer Kamolov, chirurg en voorzitter van de Russische associatie voor oncologi-

sche urologie. “De positie van Russische medici is slecht, ze moeten keihard werken voor heel weinig geld en krijgen nauwelijks respect voor hun werk.”

Een belangrijk obstakel vormt de strenge drugswetgeving in Rusland. Veel zware pijnstillers staan op de narcoticalijst. Artsen die hun patiënten dergelijke medicatie voorschrijven, lopen het risico te worden opgepakt wegens drugshandel.

De angst is reëel: in 2011 werd de zeventigjarige arts Alevtina Chorinjak uit Krasnojarsk vervolgd nadat ze een terminaal patiënt het morfineachtige middel tramadol had voorgeschreven.

Vanwege de omstandigheden is er weinig nieuwe aanwas en kampen vooral regionale ziekenhuizen met een nijpend tekort aan specialisten. Het gemiddelde salaris – zo’n 400 euro per maand – dwingt artsen er toe stiekem extra kosten in rekening te brengen. “Iedere Rus weet dat hij de dokter goed moet bedanken”, aldus Kamolov. “Als dat systeem niet verandert, dan zitten toe-

komstige generaties straks helemaal zonder artsen.”

Dat besef lijkt ook bij de Russische autoriteiten te zijn doorgedrongen. Sinds kort kunnen artsen cursussen volgen over pijnbestrijding bij kankerpatiënten en ook is de wetgeving onlangs op enkele punten aangepast, waardoor pijnstillers makkelijker verkrijgbaar zijn en recepten langer geldig blijven. Dat laatste is vooral voor pa-

Long- en borstkanker

Met meer dan een half miljoen nieuwe gevallen per jaar is Rusland een van de landen met de meeste kankerpatiënten ter wereld. Een kwart sterft binnen een jaar na de diagnose. Longkanker en borstkanker zijn de grootste boosdoeners. Patiënten kunnen met vragen vaak nergens terecht en raken verstrikt in een web van bureaucratie en corruptie. Dat leidt tot psychische problemen.

tiënten in afgelegen dorpen van levensbelang. Nu is hun recept tegen de tijd dat ze bij een apotheek komen vaak alweer verlopen.

Ondertussen doemt er een nieuw probleem op: na het importverbod op westerse voedingsmiddelen overweegt de Doema beperkingen op de invoer van medicijnen. De maatregel is bedoeld om de eigen farmaceutische industrie te stimuleren, maar kan volgens experts desastreuze gevolgen hebben.

De horrorverhalen zorgen ervoor dat veel patiënten hun medische heil zoeken over de grens; vooral Duitsland is populair. Ook de dokters vertrekken. Arts Kamolov ziet steeds meer getalenteerde collega's naar het buitenland gaan. Maar door het toegenomen wantrouwen jegens het Westen zien sommige Russen zich voor het blok gezet: wel of niet naar Europa?

Vorige maand barstte op sociale media een schandaal los rond de beroemde zanger en parlementariër Josif Kobzon. De 77-jarige Kobzon, die lijdt aan prostaatcancer, figu-

reert sinds februari op de Europese sanctielijst vanwege zijn steun voor de annexatie van de Krim. Eerder stemde hij voor een omstreden wet die het Amerikaanse gezinnen verbiedt Russische kinderen te adopteren. In een interview zei Kobzon desnoods Poetin zelf te zullen vragen medische hulp in het buitenland te regelen.

Kritische Russen vinden dat de zanger met zijn politieke opstelling het recht op een buitenlandse behandeling heeft verspeeld. “Hoe durft hij hulp in het Westen te zoeken die hij anderen systematisch ontzegt?”, schreef een boze journalist. In het pro-Poetinkamp vinden mensen juist dat de bejaarde zanger zich patriottisch moet opstellen door in Rusland te blijven en daar desnoods te sterven. Een behandeling in het zo gehate Europa ervaren zij als gezichtsverlies.

Kamolov ziet het probleem niet: “Iemand als Kobzon kan een vliegtuig vol westerse artsen over laten komen. Daarvoor hoeft hij geen voet over de grens te zetten.”